

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileră.
Manuscripte nu să inapo-
tază.

O garanță ce se distramă.

Arad, 6 Martie.

În ofensiva ei stăruitoare și sistematică politica ungurească a răzbit să slăbească de-acum și singura stavilă ce mai rezista tendințelor de prevalență maghiară în politica monarhiei.

Știm că această stavilă o forma până acum unitatea organizmului militar al monarhiei, garantată de prerogativele suverane ale coroanei și am văzut, cum, după atacuri neobosite, unitatea aceasta a fost știrbită în mod fatal prin reformele militare depuse de contele Khuen-Hédervary.

La timpul său ne-am ocupat pe larg cu consecințele mai îndepărtate ale acestor reforme, cari asigură limbii ungurești un mare teren în viața armatei și am demonstrat, că năvala ungurească, după ce a izbutit odată, — prin cucerirea unui teren legal pe seama limbii ungurești, — să introducă un monstru danaic în organizația armatei, nu se va opri decât când spiritul tradițional al armatei va fi dispărut definitiv, iar caracterul ei monarhic prăschimbat în un caracter impregnat de superpozițiunea elementului maghiar în monarhie.

Cine urmărește statornic și cu pricepere progresele contrarilor noștri în toate domeniile de influență politică și cine poate să cântărească greutatea lor ca factor component al intereselor dinastice, știe că nu exagerăm proporțiile primejdiei ce amenință armata. Conștiința isolațiunii lor

în mijlocul continentului și situația de absolută inferioritate politică a popoarelor cu cari locuiesc împreună, favorizează aspirațiile lor de prevalență în imperiu și dacă ei cearcă acum să utilizeze toate avantajile acestei situații, o fac îndemnați de-o supremă îngrijorare pentru viitorul lor problematic.

De aceea asalturile lor asupra singurei fortărețe care mai garantează o dezvoltare normală imperiului, asupra armatei, — seamănă a acte de disperare. Evoluția firească a popoarelor din monarhie, adevărat că va stabili în cele din urmă singurul echilibru de forțe cu putință în monarhie, cu o singuranță ireductibilă, — succesele efemere ale aspirațiilor maghiare ar întârzia totuși biruința legilor firești și ar expune interesele de viață ale popoarelor la fluctuații îndelungate încă.

Noi n'am încetat o singură clipă să semnalăm intențiile politice maghiare și ne facem iluzia, că factorii de cădere se vor fi cumințit din experiențele atât de bogate ce au făcut începând dela revoluție și până astăzi și că vor putea să recunoască adevărata tendință a acestei politici sub toate aparențele ei atât de variate.

Și, în adevăr, se părea că echilibrul de influență a celor două state juxtapuse e apărât cu energia necesară și la adăpost de o răsturnare din partea contrarilor noștri. Armata comună, cu organizmii ei de bronz, părea a sfida pentru toate timpurile asalturile panmaghiare.

Dar, dat ne-a fost să ni-se spulbere și această iluzie. Slăbiciunea coroanei de-a fi admis o știrbire în unitatea armatei, a

fost începutul unui lung și neprevăzut proces de sguduiri și prefaceri interne. Se împlinesc abia anul dela elaborarea reformelor militare și iată că în ofensiva ei implacabilă politica ungurească e pe cale să dea o nouă și nu mai puțin fatală lovitură armatei comune. Am văzut, zilele aceste, cum politica maghiară consecventă stragatemei ei tradiționale, atacă cu puteri unite un cardinal drept al coroanei, dreptul de a chema sub arme rezervele. Partidul guvernamental și cel de sub șefia lui Francisc Kossuth, au părăsit pentru o clipă politica rolurilor împărțite și s'au unit. — la aparență pentru restabilirea activității în parlament, în realitate însă pentru ca să smulgă coroanei un drept, care constituia singura garanță pentru cursul normal al vieții de stat în Ungaria. Înfăptuindu-se, anume, reformele militare, în forma lor adoptată și de partidul kossuthist, știm că dreptul coroanei de-a chema sub arme rezervele, va atârna dela voința parlamentului ungar, care poate să întârzie ori și când votarea proiectelor de recrutare.

O mare primejdie aceasta, pentru că se dă frâu liber aspirațiilor ungurești și pentru că în momente hotărâtoare, puterea coroanei poate să fie iluzorie în Ungaria.

Fatalul proces de disoluție a unității armatei pare, deci, a fi fost pornit încă înainte de înfăptuirea reformelor militare și cine știe dacă va mai putea fi oprit la timp, în aceste vremi de nesiguranță, când numai armata mai pare a garanta viitorul nostru al tuturor.

Cătră Soare*).

Răsai! în ochii ei aprinde
Aceaș flacăra cerească,
Ce mi-a născut, în alte vremuri
Privirile spre infinit.
Dă sufletului ei căldură,
Putere dă-i să înflorească
Mai alb și mai bogat ca crinul
La margine de roi sădit.

Răsai! coroana biruinței
Pe fruntea albă i-o așează,
Dă gurei ei surisul dulce
Al dalbelor iviri de zori,
In inima-i înfiorată
Trimite-i a nădejdei rază,
Dă-i cântecul cel plin de farmec
Al primelor priveghitori!

Mi-e dragă și-i a mea. Mi-e dragă.
Pe mine chinul ei mă doare,
Suspini ei coboară noaptea
In sufletul și 'n jurul meu.
In ori ce lacrimă ce-i pică
E-o primăvară care moare,
O lume ce se prăbușește
Sub trăsnetul lui Dumnezeu.

Răsai! și luminează noaptea
Ce gându'n lanțuri îi cuprinse,
Revarsă trandafiri pe calea

Spre lumea dorurilor ei,
S'o cheme iarăși poezia
Cărarilor de floare ninse,
Să-și fească haina de mireasă
Din firul basmelor cu zmei.

Răsai! In ochii ei aprinde
Aceași flacăra cerească
Ce gândul mi-a nfrățit cu cerul
Și m'a nvațat să mă închin.
Răsai și visului ei tinăr
Putere dă-i să înflorească
Mai alb ca mizerii pe lacul
Ce oglindește-un cer senin!...

I. U. Soricu.

La întoarcere.

De C. Spiridonescu.

Mariei.

În tren. În apartamentul de alături câțiva e-vrei discută aprins ceva ce rămâne neînțeles pentru mine.

Simt cum goana aceea de cuvinte însoțită de priviri ce tradează șiretenia, gesturile acele rezezi, măsurate larg, sau un deget dus instinctiv la frunte, semn c'a înțeles totul, îmi tulburau visul de iubire trăit câteva clipe mai înainte...

Voiam să ții mai departe fiul acelu vis, de teamă să nu-i simt destrămarea.

Asemenea unei flori, ce-și leagă potirul în vântul toamnei, trezindu-și parfumul nebănuit,

cercam să simt fiorul tulburător a clipelor neuitate, când sufletele noastre își sărbătoriseră înfrățirea prin sărutări fără număr...

Desfăcui un ziar... Înșirarea slovelor negre se înțesa într'un chip ciudat. Urmăream dunga de întunecare ce-o lasă aceste chinuitoare linii, ceram să-mi lămurăse taina ce închideau enigmaticele semne, dar totul era izadar...

Gândul mă purta îndărăt la satul de munte, înecat într'un ostrov de verdeață, de unde casa ei răsăria la o margine, ca o barcă scăpată dintr'un naufragiu, ca un val de spumă ce-și alungă spre mal dantelele, ca o minunată și fantezistă broderie smulșă de pe umerii unei zeite înecate.

Pereții albi rid totdeauna și privesc soarele când apune... Un capricios și fantezist joc de culori se desenează atunci pe pereții ei, umbre proce-tează streșinele, iar când furtuna a trecut și ca un briu de foc, incinge eurecubeul nemărginirea de azur, mai luminoasă, tăiată în marmoră de un sculptor maestru pare cuibul acela de dragoste și vis...

Spre Apus, ca într'un tablou minunat schițat în grabă de un pictor neîntrecut, scânteiază argintul plopiilor de pe coastă...

Mai departe, câțiva copaci mărginesc zarea și spun că mai e un sat, cu alți oameni și alte taine...

Înlăuntrul peretilor acelora împodobiți cu scorturi grele pe care strălucesc buchete de flori ca într'un strat, învăluit în parfumul vag al florilor presate prin albumuri, asemenea unor amintiri ce dorm în suflet, auzi toată ziua glasul ei ce picură ca un cântec de iubire, ca un vers mângâietor de durere...

* Din volumul „Florile Dalbe” ce va apare în curând, în editura revistei „Ramuri” din Craiova.

Ministrul de externe la Maj. Sa. Din Viena se telegrafiază: Ministrul comun de externe contele *Berchtold* a fost primit de Maj. Sa. eri. în audiență specială.

Azi, Miercuri, noul ministru de externe a primit felicitările corpului diplomatie din Viena.

Impăratul Germaniei în Viena. „Freundenblatt” este informat că împăratul Wilhelm al Germaniei va sosi la Viena în dimineața zilei de 23 Martie. Impăratul Wilhelm va petrece ziua în palatul din Schönbrunn, unde va avea loc un dinu familiar, iar seara prinz de curte.

Aceiași zi seara, împăratul Wilhelm va părăsi Viena, plecând la Veneția.

Insulte la adresa Coroanei. Deputatul Rie-nössl, membru al partidului creștin-social a adresat ministrului austriac de justiție o interpelare în chestia confiscării ziarului „Reichspost”, interpelare, la care s’au asociat toți reprezentanții acestui partid în Reichsrath.

În desvoltarea interpelării sale Rie-nössl citează textul confiscat al ziarului „Reichspost” care n’a făcut altceva decât a înregistrat purtarea nedemnă a membrilor adunării liberale ținută sub prezidiul consilierului intim Hohensinner.

Între altele interpelatorul spune, că unii dintre participanți ar fi întrebuințat expresii murdare la adresa Casei Imperiale, expresii întărite prin risul celor, care le auzeau. Faptul acesta a fost criticat de ziarul „Reichspost” care tocmai pentru aceasta loialitate, a fost surghiunit.

Rie-nössl întreabă pe ministru, dacă are cunoștință de aceasta confiscare și dacă este dispus să ia măsurile necesare, ca presa să-și aibă libertatea ei și să nu fie prezentat un organ în favorul unui partid opozițional.

Deputat kossuthist huiduit de alegătorii săi. Fostul secretar de stat *Tóth Iános*, deputat și vicepreședintele partidului kossuthist, a fost zilele trecute în cercul său electoral. În *Turkere* cetățenii au fost atât de revoltați împotriva deputatului lor, încât s’au adunat vre-o 3000 de inși în piață, pentru a manifesta împotriva deputatului. Fiind spiritele prea agitate, autoritățile au interzis adunarea.

Așezați în fundul unui pat împodobit cu lăviceri înflorite, ce amintesc de primăvară cu pașiști verzi și grădini în floare, pe când afară picura ciata în stropi grei și cureantul își stămpărăse mândria măsurind ograda cu pași melancolici, ne spuneam noi cuvinte de iubire și ne topiam dorul focul unui sărut prelung, ce-am fi vrut să fie o veșnicie...

Intunerec să se fi lăsat pe lume, lumina de ajuns semnul din ochii ei... Florile ce au radiat străluciri totdeauna să se fi stins deodată, ajungea buzele ei, care le sărutam prelung ca pe niște garoafe împurpurate... Ori ce zvon de cântec dacă ar fi amuțit, era destulă armonie în glasul ei...

Iar acum, când fiecare clipă mă depărtează de ea, număr clipele pe cari le-am trăit, deșir firul amintirilor, ce pare că nu sfârșește niciodată, văd ca într-o vis casa ei și plopii ce străjuiesc pe culme.

...că nu le-am ascultat doina... Deslegam pe... oceanul lor, cântecul iubirei noastre. Ma oobia argintul tremururilor lor, adunat par’că din toată zarea, ca să at... cească anume în preajma casei ei...

Toate le văd prin perspectivă uriașă a visului, care te face să simți fiorul desrobirei, îți ascuțește privirea ca să străbată departe...

Fără voie simt cum buzele se desfac, închipuind un sărut prelung... Asemeni unei flori, ce se stinge în arșița verei de dorul unui strop de rouă, simțiam cum ard buzele mele pale, căutând împreunarea aceea, care răscolește sufletele. Un val de căldură îmi pornea prin vine, asemenea unei ape ce-a biruit zăgazul, îmi năvălea în obraji împurpurându-i ușor, o destrămare de umbre îmi împaiangenea privirea. Pleoapele îmi cădeau oboșite, cercând ca odată cu lacrima, ce stăruia să isvorască să închidă și imaginea ei, ce lumina ca o icoană desprinsă din cadru...

Tóth a intrat în comună încunjurat de 8 jandarmi.

Căderea guvernului austriac? Din Viena se telegrafiază: În culoarele Reichsrathului s’a răspândit azi știrea că și contele *Stürgkh* își va da demisia, nefiind în stare să obție votarea reformelor militare. Atitudinea dușmănoasă a opoziției îi va servi ca pretext.

Știrea aceasta n’a fost până acum confirmată din nici o parte.

Sedința camerei. Verificarea sumarului ședinței de ieri n’a întâmpinat nici o dificultate, fiindcă azi s’a adus în discuție cazul redactorului *Pály Ede*, care a intrat în incinta camerei în cursul ședinței, violând astfel suveranitatea parlamentului.

Îndată după deschiderea ședinței, președintele *Náray* a declarat că imediat după constatarea faptelor a luat toate măsurile ca *Pály* pentru viitor să fie exclus din parlament. În același timp a anunțat că președintele sindicatului presei i-a adresat o scrisoare în care sindicatul își exprimă camerei regretele pentru incidentul provocat de *Pály*.

În jurul declarațiilor președintelui se începe o discuție vie. Opoziția ia cunoștință despre măsurile prealabile ale președintelui, dar cere ca împotriva lui *Pály* să se facă proces criminal.

Ministrul de justiție *Székely* declară că va da procuraturii ordinele convenite.

Căderea guvernului Khuen.

Consiliul de miniștri a hotărît demisia.

Noul guvern al votului universal.

Arad, 6 Martie n.

Am ajuns în pragul crizei de guvern. Nici presa guvernamentală nu mai face taină din situația gravă în care a ajuns guvernul contelui *Khuen-Héderváry*.

Dacă ar mai fi fost nevoie de vre-o dovadă, și această ultimă dovadă ni-o dă semi-oficiosul „*Pester Lloyd*”, care la loc de frunte publică următorul tablou al situației:

„În momentul acesta nu este încă criză, dar se poate ivi pe nesimțite. Contele *Khuen-Héderváry* nu face parte din acei bărbați de stat cari operează cu presiune și vrea să se ferească chiar și de aparența că ar voi să influențeze hotărârea Coroanei. Se poate, însă, întâmpla ca după hotărârea Coroanei contele *Khuen-Héderváry* și colegii săi din cabinet să-și tragă consecințele. Repetăm, lucrurile n’au ajuns încă până aici, dar întorsătura aceasta ne poate surprinde mult mai de timpuriu decât am fi așteptat-o. Pe temeiul adevărilor stabilite tabloul situației actuale este următorul:

Ministrul-președinte și ministrul *Hazai* au sosit la Budapesta. Făcând obstrucție dela audiența înaintea Maj. Sale, cei doi bărbați de stat n’au avut tratative meritorii cu bărbați politici. Despre audiența sa, ministrul-președinte n’a comunicat nimic. Azi dimineață a avut o întrevedere cu ministrul de finanțe *Lukács*. Apoi s’a dus în parlament, unde a conferat cu contele *Tisza* și ministrul de culte *Zichy*. În vremea aceasta miniștri *Hazai* și *Serényi* au avut o întrevedere în cabinetul lui *Lu-*

kács. Toate aceste momente dovedesc că membri cabinetului au avut să-și comunice ceva.

Ministrul-președinte azi nu se va mai duce la Viena, dar este probabil ca mâine seară să se ducă și *Joi* să se prezinte în audiență la Maj. Sa. În cercurile noastre politice se atribuie oarecare importanță acestei petreceri de două zile în Budapesta. În vremea aceasta Viena poate să cumpănească situația.

După ce contele *Héderváry* nu operează cu mijloace drastice, se pare că în Viena s’a format credința că ministrul-președinte ungar va încerca să obție dela partidele ungurești desărcinarea lui de sub obligamentele luate asupra sa. Această presupunere nu e numai neîntemeiată, ci de-adreptul insultătoare. Contele *Khuen-Héderváry* în Viena n’a tratat cu nimeni afară de Maj. Sa, fiindcă n’a socotit-o necesar. Tot astfel n’are de gând să înceapă tratative în Budapesta nici cu acei bărbați politici cu cari a convenit asupra modificărilor reformei militare, pentru a cere dela ei o desărcinare. Aceasta nu se va întâmpla, pentru că guvernul stă și cade cu obligamentele la a căror împlinire s’a angajat.

Stând astfel lucrurile, trebuie să ținem seama și de verosimilitatea, că după cea mai apropiată audiență a ministrului-președinte, acesta va fi nevoit să înțeleagă că el și colegii săi din cabinet nu mai pot reține frânele guvernării.

Acesta ar fi însă numai începutul crizei și n’ar însemna și rezolvirea ei. Nu putem fi atât de ușurateci ca colegii noștri din Viena, cari de pe acum spun numele eventualului urmaș al contelui *Khuen*. Numai când criza va fi ajuns în acest stadiu, va înțelege toată gravitatea ei. În Ungaria nu se poate opera cum se operează în Austria. Aici trebuie să ții seama de majoritatea parlamentară și de actualii ei tovarăși, fără să nesocotești în același timp dispoziția națiunii.

Vin zile grele. Ungaria trebuie să dovedească că poporul său e matur și major.”

În cercurile politice cari cunosc relațiile ziarului german cu guvernul nu se îndoiește nimeni că acest articol exprimă vederile guvernului și este pregătirea opiniei publice pentru apropiata demisie a guvernului.

Eri, cabinetul întreg s’a întrunit la un consiliu intim, în care s’a discutat situația politică. Se pretinde că în cel mai apropiat consiliu se va redacta textul demisiei pe care guvernul îl va prezenta Maj. Sale.

Asupra situației publice următoarele rapoarte:

Tisza și Khuen.

„*Neues Wiener Abendblatt*” publică următoarele declarații ale contelui *Tisza* despre conflictul în jurul reformelor militare:

„Părerea mea este că stăm în fața unei neînțelegeri. Sunt de credință că Austria n’are nici dreptul să intervină, nici motive să fie nedumerită. Interpretarea dată de contele *Khuen* articolului despre chemarea la arme a rezervelor speciale nu poate da prilej la îngrijorări. Factorii

competenți din Austria ar face bine dacă ar contribui la lămurirea acestei neînțelegeri, căci altminteri vor face cu neputință orice guvern 67-ist în Ungaria”.

Căderea lui Aussenberg.

Se pare că demisia contelui Khuen va fi urmată și de demisia ministrului comun de război Aussenberg, a cărui atitudine a provocat conflictul. Dimisia aceasta ar fi să fie o reparație pentru guvernul ungar.

Ziarul „Union” din Praga este informat că acesta e și motivul că generalul Aussenberg n'a luat parte la dîneul dat de ministrul comun de finanțe Bilinski.

Demisia guvernului hotărîtă.

Din Budapesta ni-se telefonează:

Consiliul de miniștri a discutat noua situație politică și a ajuns la rezultatul că nu poate să revie asupra înțelegerii încheiate cu partidul kossuthist. Consiliul l'a autorizat pe ministrul-președinte ca în caz cănd Maj. Sa nu va aproba punctul de vedere al guvernului unguresc să prezinte Maj. Sale demisia întregului cabinet.

Contele Khuen a plecat azi seară la Viena, unde mâne ca și primit în audiență. În cercurile bine informate se afirmă că Maj. Sa va primi demisia cabinetului ungar, dar până la constituirea noului cabinet contele Khuen-Héderváry va fi rugat să conducă mai departe afacerile. Maj. Sa, potrivit obiceiului, îl va ruga să-i recomande un nou ministru-președinte. Contele Khuen-Héderváry va propune însă numai primirea în audiență a câtorva bărbați politici.

„Neues Wiener Tageblatt” este informat că ministrul-președinte ca propune Maj. Sale să ceară arizul următorilor:

Lukács László.
Contele Tisza István.
Contele Csáky Albin.
Contele Andrássy Gyula.
Návay Lajos și
Wekorle Sándor.

Bărbați politici opoziționali nu vor fi primiți în audiență.

Demisia în Cameră.

În cercurile guvernamentale se afirmă că ministrul-președinte va anunța demisia cabinetului în ședința de Vineri a Camerei. În aceeași vreme va propune ajurnarea ședințelor până după constituirea noului guvern.

Un guvern al votului universal.

„Neue Freie Presse” din Viena este informat că noul guvern va fi alcătuit de ministrul de finanțe Lukács.

În programul noului guvern va fi înfăptuirea votului universal și votarea provizorie a reformelor militare. Votarea definitivă ar rămânea noului parlament al votului universal.

Vești din Maramurăș.

A doua prelegere populară în Ieud. și a 4-a în seria prelegerilor s'a ținut în 4 Faur n. după amiază la 2 ceasuri. Sala mare a școlii confesionale, era arhiplină de norod, care de azi dată nu s'a înfricat de loc, și n'a băgat în seamă amenințările artistice comunale. Delegatul, preotul Mihai Hotea, în o scurtă cuvântare deschide prelegerea și dă cuvântul capelanului Ion Bârlea, care vorbește la înțelesul tuturor despre carte și meșteșug, îndemnându-i ca să iee pildă dela cei 25 de prunci cari s'a dus la tot felul de meșteșugari, și să se înștiințeze cât de mulți, pe cari apoi îi va așeza la mesterii români. Apoi, preotul Emil Bran: despre creșterea rațională a vitelor, o conferință foarte acomodată și practică, a fost ascultată cu cea mai mare interesare. După aceea capelanul Ion Bârlea: despre ținerea cursurilor de analfabeți, modul cum vor perecurge, și îi roagă să se înscrie cât de mulți. De fapt s'au înscriș vre-o 30, dar durere, după cum am anunțat mai sus, administratorul parohiei Ieud: Aurel Zoikás a oprit ținerea cursurilor aceloră. Propune să se înființeze o agentură a Asociațiunii, a bibliotecă populară și o reuniune de temperanță. Ceeace se primește cu cea mai mare bucurie, și îndată se alege comitetul care va conduce agentura și bibliotecă populară: președinte: capelanul I. Bârlea; bibliotecar: inv. G. Tiplea; casar: Găvrilă Cleș; notar: Ștefan Marin, țărani fruntași. Părintele I. Bran, cetește stăruite reuniuni de temperanță, cari cu unele modificări se primesc, și se hotărăște ca pentru aprobare să se trimită la înaltul ministeriu.

Astfel a decurs a doua prelegere din Ieud, unde s'a pus o bază solidă pentru deșteptarea și înaintarea mândrilor ieudeni, cari cu bunii cinducători ar deveni, în puțină vreme fruntea Maramurășului. În total s'au înscriș până acum 140 de membri ajutători toți țărani.

A 5-a prelegere populară, s'a ținut în frunțașă comună: Săliște. Șeful e împărțit în 2 parohii, cu 2 preoți: Vasile Vlad și Mihai Hotea. Acum s'a zidit o școală mareăță de piatră, care face cinstea Săliștenilor. Sunt 2 sale mari pentru 2 învățători, și locuință pentru unul. Nu știu din ce cauză postul al 2-lea de învățător s'a abandonat, dar credem că cât de curînd vor fi iarăși 2 inv. ca mai de mult. Laudă vouă preoților harnici, cari v'ați trudit cu edificarea școlii. Din satul acesta a eșit o multime mare de inteligentă: preoți, advocați, juzi, învățători, cari cu roții pot fi mulțămitori harnicului învățător pensionat: Demetriu Chiș.

Înainte de prelegerea populară se sfințește școala nouă. Actul sfințirii se săvârșește de către 6 preoți. La sfârșitul sfințirii preotul Vasile Vlad mulțămeste norodului săliștean, pentru ajutorul ce l'a dat preoților, ca să poată ridica zidul acest mândru, unde pruncuții tineri, se vor adăpa din izvorul culturii românești. După aceasta îndată se începe prelegerea populară. Norod foarte mult s'a adunat încât n'a încăput în sala de tot mare a școlii, ei stăteau pe afară. Vre-o 2000 de oameni au fost.

Delegatul: preotul Ioan Tarța, prin cuvinte bine simțite arată ce scop are Asociațiunea. Urmează: Dr. Găvrilă Iuga advocat în Vișăul-de-sus. Dânsul, este fiu al Săliștei, și e unul dintre cei mai activi fruntași ai Maramurășului. Vorbește despre: Folosul cărții, aducând pilde din satul lor, pe care'l cunoaște și dânsul foarte bine. Le amintește că neștiinței de carte pot mulțami că jidanii îi scoț din moșiile lor, și că s'au îngrășat jidanii așa de tare în satul lor. Îi îndeamnă să aboneze foi cât de multe, la mulți le abonează el singur din banii lui. Conferința frumoasă și populară: a fost răsplătită cu aplauze. Preotul Emil Bran: despre beție și urmările ei, îndemnând ca să iee pildă dela ieudeni și să facă și dânsii o reuniune de temperanță. Apoi, capelanul Ion Bârlea: despre folosul meșteșugarilor. Cuvântul său n'a

sunat în pustiu, căci până acum s'au înștiințat vre-o 20 de băieți din Săliște, cari vreau să meargă de meșteșugari. E semn învederat că săliștenii sunt oameni deștepți și vreau să înainteze și pe cărările meșteșugului. Preotul Vasile Vlad, în numele poporului mulțămeste conferențiarilor, și îi roagă ca și de altădată să nu progete a veni în mijlocul lor. De pe fețele tuturor se vedea o mulțămire și însufletire, și astfel s'au înșcris dintre țărani, foarte mulți membri ajutători ai Asociațiunii.

A 6-a prelegere populară s'a ținut în Vișăul de mijloc, în 25 Faur n. E situat din jos de orașul Vișăul-de-sus, la vre-o 3 km. S. Misă se servește de către preotul Ioan Tarța, și Mihai Iuga, preotul local.

Are o biserică de piatră din 1827, și e pictată foarte frumos de către pictorul Ottocar Cutnic în 1874. Casă parochială ca un palat, școală de piatră conform legii.

După sfânta Misă norodul se strînge la școala conf. în număr foarte mare. Delegatul: Dr. Hie Chindriș, advocat, prin o vorbire scurtă deschide prelegerea. Apoi urmează conferința foarte folositoare a advocatului Dr. Petru Vaidu: despre pomărit. Dânsul, mai întâi fiind preot în Sălaj, așa se vede că s'a ocupat în pomăritul în mod rațional, căci foarte temeinic și la înțelesul tuturor a vorbit despre tema de mai sus. Murindu-i soție, s'a lăsat de preoție, astăzi e advocat în Vișăul-de-sus. După aceea preotul Ioan Tarța, vorbește despre stupărit, explicându-le atât despre conștile cele vechi de spetează cât și despre conștile sistem „dzierzon”. Ne spun bătrînii, că mai de mult, erau stupini multe pe câmpuri, astăzi nu sunt mai de loc. Și dacă-i întrebă de ce nu sunt, răspund, că n'au noroc așa ca părinții lor. Noroc ca Noroc, dar n'au știință în ale stupăritului. Cu conferințele de felul acesta, poate că va reînvia din nou stupăritul în Maramurăș.

Preotul local Mihai Iuga, mulțămeste tuturor în numele sâtenilor, și îndeamnă norodul să se înscrie cât de mulți de membri ajutători ai Asociațiunii. Îndată se școală figura mareăță a bibliotecarului Vasile Chuban și foarte emoționat vorbește, mulțămind domniile români că nu uită și de ei, și se coboară în mijlocul lor dându-le povețe și sfaturi filosoare.

Gătîndu-se prelegerea, se înscriu foarte mulți dintre țărani, ca membri ajutători.

Anarhia în China.

O telegramă din Peking cu data de 5 e. anunță, că soldații revoluționari au devastat traficele de tutun engleză și franceză și au furat peste un sfert de milion de franci. Apoi au dărâmat mai multe edificii japoneze. Mai multe trenuri speciale au plecat spre Peking sub escorta trupelor franceze și japoneze pentru a scăpa pe conaționali lor din oraș. Mai multe trupe de soldați chinezi revoluționari au intrat în Peking pentru a devastă. Au fost însă imediat prinse și executate fără nici o judecată.

Politia și jandarmeria chineză își dă cea mai mare osteneală pentru a scăpa pe străini de furia soldaților anarhiști.

Un medic german ucis.

Berlin, 6 Martie. Ultimele știri primite din China spun că în noaptea de 3 Martie s'au petrecut incidente grozave la Peking. Detașamente din garda străină au par-

MOBILE
TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui
Székely és Réti, Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulțesc.
Trusouri complete pentru mirese.
Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.
Mobile englezești cu piele. Prețuri de tot ieftine.
Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate.
În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.
TELEFON Nr. 214.

eurs străzile orașului ceea ce a avut urmări folositoare.

La Tientsin medicul german Schreyer mergând în cartierul chinezesc a fost ucis de soldați chinezi. Un inginer german a fost rănit.

Corpul consular din Tientsin a intervenit, în urma cererii autorităților chineze, ca și în cartierul chinezesc din Tientsin să se stabilească un serviciu de siguranță.

Serate de-ale meseriașilor noștri.

Sibiu, Februarie 1912.

Prima ședință literară festivă a Reuniunii meseriașilor sibiieni, ținută Joi la 26 Ianuarie n. 1912, se numără între cele mai isbitute și mai înălțătoare din toate punctele de vedere. Programul variat și bogat a fost urmărit cu viu interes de numărșii participanți, aparținători celor 3 clase ale noastre, al căror număr s'a urcat la 200. Președintele nostru Tordășianu, scoțând la iveală importanța culturală socială a ședințelor literare, ne vorbește cu un fel de pietate înduioșătoare despre ședința inaugurată, despre cea dintâi ședință, ținută la 24 Martie 1898 în localul nesimpatic, sărăcăcios, scund, umed, neînecăpător și întunecos din localul de pe vremuri, ce-l avea Reuniunea în strada „Poschen” și în fața a câtorva membri din comitet, a câtorva învățaței meseriași și școlari, pe cari îi găzduia casarul F. Crucia cu mândrie și cu mulțumire sufletească a muncitorului desinteresat, cum Reuniunea în restimp a progresat și cu ea alături s'a dezvoltat și ședințele literare, dintre cari cea de astăzi, care e a 161-a, abia mai începe numărșul auditor. Vorbește cu mândrie despre apostolatul ce-l săvârșese în această direcțiune și ceilalți conducători ai Reuniunilor surori, nu numai din diferitele centre din țară, ci și din străinătate, cari, însuflețiți de isprăvile noastre, ne-au urmărit și imitat în cele bune și folositoare intru desăvârșirea culturai minții și a inimii meseriașului nostru. Aduce viu mulțumite tuturor intelectualilor și în deosebi luminătorilor noștri profesori sibiieni, cari pătrunși de importanța, ce o are pentru neamul românesc, clasa de mijloc luminată și instruită, s'au pus pe calea ședințelor literare și cu tot devotamentul în serviciul acestei clase. Chiar în ședința de față, zice Tordășianu, avem fericirea de a asculta și bineventa în mijlocul nostru pe distinsul profesor seminarial d. Dr. Pavel Roșca, care împins de dragoste cătră noi, o să ne întrețină cu o conferință instructivă. De încheiere d. Tordășianu chiamă la împreună lucrare pe toți cei buni ai noștri, deoarece ne găsim în preajma câtorva serbări înălțătoare, ce le pune la cale Reuniunea meseriașilor alături de Reuniunea agricolă sibiiană în cursul anului de față. Vorba este de serbarea jubileului de 25 ani dela înființarea Reuniunii agricole și de sărbătorirea datei de 20 ani dela organizarea prin Reuniunea meseriașilor sibiieni, la 1892, a primei expoziții industriale românești și a datei de 10 ani dela aranjarea, la 1902, prin ambe Reuniunile a primei expoziții românești cu lucrări din industria de casă (lucru de mână femeiesc) și din industria profesională (meserii).

După cetire prin notarul Duca a sumarelor ședințelor administrative și după o frumoasă cântare, executată de corul bravilor clerici din cursul III sub conducerea dlui Ignaton, d. profesor Dr. Pavel Roșca urcă tribuna spre a ne vorbi despre starea muncitorilor înainte de Hristos și despre soarta ce li-s'a creat prin influența creștinismului și având în vedere mai ales stările din imperiul roman, d. Roșca a tratat cu multă competență despre originea slavismului, derivându-l, parte din dreptul nețărnut al părinților, de-a dispune asupra copiilor, parte din exploatarea forței brațiale a captivilor câștigați în război. Soarta selavilor la început destul de tolerabilă, a devenit tot mai rea, în măsură ce, prin expansiunea continuă, unele familii au ajuns în stăpânirea întinșelor latifundii. Poporul roman cel vechiu, care trăia în condițiile modeste a unor mici posesori

runali, deveni astfel o societate foarte diferentiată. Concurența cu marii proprietari în scurtă vreme a cauzat ruina micilor posesori. Cu toate acestea însă până ce a durat tendința de expansiune al imperiului, ei n'au fost spre daună, ci mai curând spre folos, intru cât din șirul lor s'au uat cei mai mulți coloniști, cari au romanizat o mulțime de provincii. Cu încetarea politiceii de expansiune mulțimea cea mare a oamenilor fără ocupațiune, a gravitat spre Roma, formând acolo clientela trindavă a multor patroni vanitoși, și dând contingentul necesar de gladiatori pentru sângeroasele lupte, a cari publicul roman fără deosebire de stare și sex asista cu cea mai mare plăcere. Conferențiarul comunică apoi câteva din principiile, pe cari Cato le-a profesat cu privire la selavi, precum că selavul să nu fie prăsit pe moșie ci să fie cumpărat în târguri, tocmăi când se află în floarea vieții, iar când stăpânul nu-i mai poate lua folosul să-l vândă. Selavii să fie hrăniți numai până ce sunt capabili de muncă, să fie ocupați necontentit, căci selavul sau să lucreze sau să doarmă. În sărbători și în zilele de ploaie să odihnească plugul dară nu și selavul, pentru că zice Cato: „e nerațional a lucra în zi de lucru, aceea ce poți isprăvi în zi de sărbătoare”. Selavii au fost tratați întocmai ca vitele. Și pentru a-și forma o justificare teoretică pentru această praxă, chiar și filozofii învățau, că selavii ar niște creațiuni înformare.

E drept că stoicii învățau, că toți oamenii sunt egali, însă filozofia acestora, ca ori care altă filozofie, n'a putut să devie avântul comun al tututor oamenilor, ci ea a rămas numai o eresie a celor puțini. Numai o religie putea să delăture ficțiunea aceasta a deosebirii oamenilor într'olaltă, o religie, care e în stare să pătrundă și în sufletul mulțimei, îmbogățându-l cu elemente de viață noi și sănătoase. Aceasta religie este creștinismul. Iar dacă, prin multe sute de ani a mai durat institutiunea selavismului și după ivirea creștinismului, ba nesocotirea drepturilor firești oamenilor noștri se menține încă și azi, aceasta însemnează, că nici până acum după 2000 de ani spiritul adevărat al creștinismului încă nu s'a realizat sufletește în singuraticii indivizi și că nu s'a obiectivat încă în mod adecvat în institutiunile societății omnești. Ii incumbă deci fieștecărui datorința de a contribui în cât poate la ajungerea acestui ideal.

După încetarea aplauzelor, de cari s'a împărțit distinsul conferențiar, a urmat dialogul „Despre bunacuvânt”, predat la înțeles de Elena Șazer și Parasciva Tălmăcian, apoi numeroase declamațiuni între cari s'a remarcat Ilie Bufnea cu „Orfanii” de G. Simu, Patriciu Negruțiu și alții.

Greva minerilor englezi.

Dezastru economic. — Declarațiunile ministrului președinte. — Proportțiile grevei. — Foamete. — Amenințări.

Telegrama ce ne sosesc din Anglia arată în toată grozăvenia lui dezastrul economic provocat de greva minerilor. În fiecare ceas să închid porțile câte unei fabrici și zeci și sute de mii de muncitori rămân în stradă, fără nici un ajutor și fără pâne pentru familie pe ziua de mâne. Și pentru ca nenorocirea să-și ajungă apogeul, și muncitorii să-și frângă mâinile în desperarea lor, vin comercianții articolelor de consumație, pâne, zahăr, ceai, cafea, ouă, lapte, legume, toate lucrurile cele mai necesare căsniciei să scumpească de multe ori îndoit prețul mărfii. Din cauza lipsei de cărbuni circulația trenurilor e întreruptă, transportul articolelor imposibil și ceea ce se găsește să vinde cu prețuri fabuloase. Ministrul președinte Asquit a caracterizat mai bine greva aceasta, când a declarat în fața parlamentului, că este cea mai îngrozitoare nenorocire națională. El a aruncat toată răspunderea asupra aceluia, cari vor fi putut'o împiedeca, n'au

făcut'o însă pentru a-și servi ambiția și a-și arăta puterea.

De altcum influența grevei engleze să simte și peste hotarale țării. În Germania în părțile Vistului de jos și ale Elbei lipsa de cărbuni a început a desechilibra situația economică.

Minerii germani la exemplul tovarășilor lor englezi înclină și ei spre grevă și cer urcarea salariilor. În Dortmund de pildă băieșii au depus ciocanele. Franța este de asemenea amenințată de grevă și curentul a început deja a băntui și aci.

Guvernul englez este cât să poate de neputincios în fața acestei situații. Să recurgă la mijloace de represiune e greu, pentru că sila naște totdeauna reacțiune și minerii s'ar deda atunci la acte de revoltă și vandalism. Despre reînceperea tratativelor nici vorbă nu este deocamdată.

Asupra evenimentelor din urmă primim următoarele telegrame:

Greva la proporții.

Londra, 6 Martie. — Comitetele executive ale asociațiunii băieșilor sunt înștiințate zi de zi despre mersul grevei. Din toate centrele industriei de cărbuni vin știri despre întinderea grevei.

Greviștii amenință.

Liverpool, 6 Martie. — Din izvor demn de toată încrederea s'a lăcit vestea, că în cazul când se vor întrebuița soldați la încărcarea și transportul cărbunilor, greviștii se vor înșira în linie de bătaie și vor forma cea mai îngrozitoare armată gata pentru orice acțiune.

Oprirea circulației și foamete.

Londra, 6 Martie. — În părțile mai sărace ale orașului articolele de consum sunt atât de scumpe încât populația săracă nu le mai poate cumpăra. Foametea amenință cu groaza ei zeci de mii, sute de mii de suflete.

Circulația diminuează din ceas în ceas. În Manchester s'au oprit 720 de trenuri. Societatea Nord-Eastern a pornit cu 530 de trenuri mai puțin ca de obicei. Din cauza aceasta mulți muncitori dela căile ferate au rămas pe drumuri și la 70 de mii de funcționari de tren li-s'au redus lefurile.

Londra, 6 Martie. — Din cauza încetării transportului de cărbuni 270 de mii de muncitori au rămas fără lucru, afară de băieși. Societățile de căi ferate pornesc actualmente cu două mii de trenuri mai puțin pe zi.

Londra, 6 Martie. — Se pune mare încredere în hotărîrea guvernului de a pune cât mai curînd capăt grevei. Se crede, că în timpul cel mai scurt — cam pe la sfârșitul acestei săptămâni — se vor încheia tratativele.

Primul ministru despre grevă.

Londra, 6 Martie. — În ședința de ieri a camerei primul ministru Asquit a arătat întregul mers al tratativelor de împăciuire, declarînd că guvernul urmărește cu toată atenția dezvoltarea acestor tratative. Desminte versiunea, că ar flirta cu socialiștii și spune, că nu ascunde în fața nimănu cu ceși petrece vremea.

A arătat apoi motivul stagnării tratativelor spunând, că minerii nu au fost de loc dispuși să supună pretensiile lor cercetării delegaților. Principiul fundamental pe care trebuie creiat minimul de salar, — a zis mai departe ministrul — este hotărît de două condiții: Mai întâi minimul de salar trebuie fixat în mod diferit după diferitele ținuturi, al doilea trebuie să se dea garanții că băieșii nu vor abuza de bunăvoința proprietarilor, apoi să se dea garanții că lucrările nu se vor mai întrerupe, ceea ce periclitează industria și păgubește pe cei interesați.

Minierii au declarat, că primesc punctul din urmă; în ce privește minimul de salar ei cer să fie primit așa cum s'a formulat în lista făcută în ședința comitetului dela 21 Februarie, asupra căreia nu primesc nici o discuție.

Intreagă influența și-a pus-o pentru realizarea

impăcării. Tratatul este drept s'au întrerupt; ele vor fi însă în curând reluate.

Ministrul și-a încheiat vorbirea cu următoarele cuvinte:

„O răspundere fără pereche în istorie cade asupra acelora, în puterea cărora a stat să împiedice această îngrozitoare nenorocire națională și nu și-au întreprins influința în acest scop”.

Cronică externă

Războiul italo-turc. Ziarele germane din Berlin scriu:

Se vede că generalul Caneva a arătat guvernului italian, că nu este cu putință de cucerit partea din lăuntru a Tripolitaniei și Cirenaiciei din pricina năsipului, pustiei și împotriva Turco-Arabilor, care poate dăinui ani de zile. Se spune că statul major italian a dat dreptate lui Caneva. Încheierea este că Italienii s'ar fi hotărât a bombardarea porturilor asiatice și europene ale Turciei. Iși închipuie că vor silii pe puteri să stăruie de Turci, ba chiar să-i nevoiască a încheia pace. Socoteala însă e greșită, căci Turcii nu vor să auză de pace, pe câtă vreme Italienii nu vor pleca din Tripolitania. Lar puterile, văzându-și interesele comerciale amenințate, se poate să se amestece, dar spre a opri pe Italia de pe calea pe care a apucat.

În adevăr știrea că Austro-Ungaria și Germania s'ar fi unit cu puterile înțelegerii întreite spre a face pe Turci să încheie pace, se desminte. Austro-Ungaria și Germania n'au indemnănat pe Italieni să înceapă acest război, ci, dimpotrivă, ei s'a pornit fără știrea lor. Franța și Anglia au indemnănat pe Italia să ia Tripolitania, îndată ce Franța s'a hotărât a lua Marocul. Deci cele două puteri dela Miază-Noapte ale Alianței întreite nu au nici o pricină de a-și pierde prietenia Turciei, silind-o să piarză provinciile africane; nu fac nimic nici împotriva Italiei, într-un cânt nu va turbura pacea Europei și se va ține de fâgăduința că războiul va rămânea mărginit în Africa. Firește nici prietenia Italiei nu vor s'o piarză.

Primă urmărire e de crezut că Italia și Turcia vor merge înainte cu războiul și că bombardarea Beirutului va fi un incident fără însemnătate pentru încheierea păcii.

Se pare, zic zările germane, că Italia a crezut că bombardând Beirutul va face să isbucească furia mahomedanilor împotriva creștinilor de acolo, cari, fiind în mare parte supuși ai puterilor europene, acestea se vor grăbi a se amesteca. Dar guvernul turcesc a fost destul de tare și a ținut în friu pe mahomedani, liniștea n'a fost turburată. Pagubele le-au suferit și le vor suferi supușii puterilor europene, cari fac negoț și deci locuiesc în deosebi în porturi.

Nu poate fi vorba ca Italienii să debarce trupe undeva în Turcia asiatică sau europeană, deoarece în aceste părți superioritatea militară a Turciei este așa de covârșitoare, încât înfringerea Italienilor este în afară de orice îndoială.

O urmărire, de bună seamă nedorită de Italia, va fi că mahomedanii din Turcia vor lăsa la o parte cearta dintre ei și se vor uni împotriva dușmanului, ceea ce va întări poziția guvernului și deci va face și mai cu neputință încheierea păcii cu părăsirea provinciilor africane.

Inversumarea Mahomedanilor împotriva Italienilor era mare și până acuma, lesne este de închipuit la ce asprime va ajunge, când după atacul dela Beirut vor urma altele. Pe zeci de ani nu va mai fi cu putință legături prietenești între Turci și Italieni. De bună seamă guvernul turcesc are acum pricină binecuvântată de-a izgoni pe Italieni nu numai din Siria, dar din toate ținuturile împărăției. Nici puterile nu se vor mai putea împotrivi, odată ce Italia nu se ține de fâgăduința dată la început că nu va strămuta războiul în Asia și Europa.

Proiecte de pace.

În ultimul timp primim următoarele informații telegrafice asupra încercării de pacificare:

Londra, 6 Martie. — Ambasadorul englez la Roma a întrebat în numele tuturor cabinetelor pe ministrul de externe italian, *San-Giuliano*, sub ce condiții ar fi dispusă Italia să intre cu guvernul turcesc în tratative de pace.

— Guvernul italian — a răspuns *San-Giuliano* este dispus să intre în tratative de pace însă își menține condițiile puse mai înainte. Intervenția aceasta nouă a rămas iarăși fără rezultat.

Roma, 6 Martie. — „Tribuna” în numărul său ultim serie următoarele: *Assin bey*, ministrul de externe al Turciei a conferit în mod confidențial cu ambasadorul rus la Constantinopol *Ciarykow*, căruia i-a comunicat, că înainte de proximele alegeri pentru parlament nu va mai face nici o încercare de pace, deoarece vrea să lase deslegarea acestei chestiuni în sarcina viitoarelor corpuri legiuitoare.

INFORMAȚII.

ARAD, 6 Martie n. 1912

— **Sărbătorirea teologilor orădani în România.** Din București se scrie: *Comitetul de inițiativă pentru sărbătorirea teologilor eliminați din seminarul rom. cat. orădan a hotărât în mod definitiv, ca serbarea să aibă loc Duminică 26 Febr. v. Programul va fi afișat Joi. În cursul acelei săptămâni se vor ține mai multe întruniri în acest sens.*

— **Noul palat al Senatului român.** Din București ni se scrie: *Comisiunea aleasă de Senat pentru a se ocupa de chestiunea clădirii unui palat pentru Senat a fost pusă în cunoștință că s'au ivit însemnate dificultăți pentru dobândirea terenului propus de d. ministru de interne pe care urma a se așeza noul palat, adevărat cel din str. I. C. Brătianu*

Comisiunea având dorința de a se începe cât mai curând acea clădire, a ajuns la părerea că trebuie să se întoarcă la prima sa soluțiune adevărată ca să se construiască palatul Senatului pe terenul cumpărat dela principele Gh. Bibescu, pe malul drept al Dâmboviței, cumpărându-se și restul din terenul principelui Bibescu, pentru ca clădirea să fie complet degajată.

— **Hotel românesc în Sibiu.** Sub titlul acesta cetim în „Siebenb. Deutsches Tgbt” organul sașilor din Sibiu o scurtă notiță informativă în care se strecoară printre șire multă gelozie și chiar o lecăuță de indignare, pentru motivul probabil, că „Blochul” a început să și ridice capul. Iată ce zice ziarul în chestiune:

„Cetim într'un ziar din Budapesta un anunț al Consistorului metropolitan din Sibiu, prin care caută un antreprenor pentru hotelul cu trei etaje, ce se va zidi prin transformarea actualului palat *Habermann*. Hotelul va avea 80 de odăi, locuință pentru antreprenor și personal, o sală de mâncare, grădină de iarnă, cafenea, ascenzori, calorifer și se va deschide la 1 August 1913. Chiria anuală va fi 53 de mii de coroane. Deoarece anunțul s'a dat numai într'o foaie din Budapesta și deoarece planurile se pot de asemenea vedea numai la un arhitect din Budapesta, rezultă, că

întreprinderea va fi dată unui amator străin, iar nu din Sibiu ori din jur”.

Reiese din această notiță, că intențiile Consistorului de a preda o întreprindere românească din Sibiu unui străin, are darul de a supăra pe vecinii noștri sași. E drept că pe noi nu ne poate supăra acest fapt, deoarece din nenorocire nu avem oameni de specialitate pentru nici o bransă, afară bine înțeles de advocatură, în spatele căreia cad și sarcinile politice, unde tagma aceasta este prin firea lucrurilor inițiată. Căci în arena politică luptă paragrafi iar nu sufletul. Cel puțin la noi cazul acesta se poate aplica.

— **Un zbor tragic.** În orașul *Johanisthal* (Germania) s'a întâmplat un caz de zbor original, care cu toată tragedia lui nu este lipsit de umor. Balonul *Parseval VI* voia să aterizeze în apropiere de orașul amintit. Măestrul *Nobers*, a sărit să prindă funia de ancorat, pentru a lega balonul de un pom și a-l fixa în felul acesta pentru a se putea începe lucrările de aterizare. Deodată un curent puternic a luat balonul cu dânsul, ridicându-l în văzduh și pe bietul măestru, care își înfășurase din imprudență funia după mână. Corpul lui făcea în urma balonului balansări enorme, cari cu toate acestea nu au putut îndupleca pe nenorocitul „Aviator” să și dea drumul.

Plutirea balonului fiind la o înălțime mică, corpul bietului *Nobers* a fost scârmanat de crăciile arborilor unei păduri, cari au rupt hainele și carnea după dânsul. Toate strigătele lui desperate au fost zadarnice. Cei din nacela erau și ei îngrijorați de soarta lor. După câțiva vreme balonul a aterisat în condițiuni bune. Naufragiul a fost numai bietul măestru, care încă în aer încetase din viață.

— **Conferințe literare.** Instituțiunile culturale din *Sebeșul-săsesc* anume *Despărțământul „Astrei”*, *Casina română* și *Reuniunea română* de cântări vor aranja împreună în decursul anului mai multe șezători literare, al căror program va fi compus din conferințe, declamări, cântări și producțiuni teatrale. La aceste șezători literare pot participa toți membrii numitelor instituțiuni precum și acele persoane, cari vor primi invitații speciale.

Prima șezătoare literară se va ține Duminică în 10 Martie 1912 în sala cea mică sau în pavilionul de vară dela hotelul „La leul de aur”. Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: 50 fileri.

— **Răspuns „Orăviceanului”.** Indignații de atacurile „Orăviceanului” apărute în „Foaia Poporului Român” Nr. 10 din 14 (27) Februarie 1912 cu privire la Reuniunea gr.-or de cetire și cântări „Doina” subscrșii răspundem următoarele:

Este un neadevăr când „Orăviceanul”, afirmă că corul „Doina” datează numai le pe vremea coaliției, deoarece corul e înființat încă în anul 1880, dar după ce în anul 1908 a fost dizolvat neavând statute ne-am constituit în reuniune dându-i numele de „Doina” a cărei statute au și fost aprobate în anul 1909. Credem că prin câștigarea statutelor după un restimp de aproape 30 de ani, nu s'a comis nici un păcat, când știut este, că și statutele altor reuniuni-surori sunt câștigate tocmai de unde sunt ale noastre.

Că de ce avem și contra-cor, îi lășăm liberă voie a răspunde „Orăviceanul” din Tufă.

În ce privește partea aceea din corespondență unde se zice: „În schimb pentru concursul ce l'au dat câțiva burdiști din *Cacova* dlui *Siegescu*, guvernul a aprobat statutele societății corale „Doina”.

La punctul acesta ne rezervăm dreptul a răspunde numai după ce „Orăviceanul” ne va răspunde la o întrebare, și anume: *Invățătorul pensionat Traian Liuția* și *măcelarul Constantin Novăcescu*, cari ambii au fost în societatea dlui *Nedeleu* în deputațiune la *Veneratul Consistor* din *Caransebeș* spre a ne opri din biserică, oare ce au

AVIZ! Avizez on. public, că **ATELIERUL DE SPĂLAT RUFЕ ȘI DE CURĂȚIT** de sub firma **BETTELHEIM K. UTÓDA** din strada **AULICH LAJOS 2**, — l-am renovat, introducând **MAȘINI ȘI MOTOARE** necesare, prin cari pot satisface tuturor cerințelor — schimbând cu această ocaziune și personalul. — Conform cerințelor moderne, necrușând nici o jertfă materială, am nizuința ca să-mi asigur și pe mai departe sprijinul on. public. Ori-ce lucrare o execut la timp și prompt. Ori-ce specialitate, fie cât de migăloasă și fină, trusouri dantele etc. le curăț admirabil. **PENTRU TRANSPORTAREA RUFELOR** am la dispoziție oamenii mei, cari aduc și duc albiturile gratuit. — Comandele din provincie se execută la timp. — Cu deosebită stimă:

Telefon 851.

Văduva **FISCHER LIPÓT**,

Arad, str. **Aulich Lajos** Nr. 2.

fost pe vremea alegerilor, burdiști ori naționaliști??

Față de d. Nedelcu — ca sătteni de ai dsale — nu putem să ne exprimăm decât numai părerea de rău, căci o faptă ca aceea de a merge la Veneratul Consistor spre a ne opri din biserică credem că nu este faptă creștinească, când știut este că biserica din Cacova, s'a ridicat din sudoarea tuturor creștinilor și nici decât numai dintr'a deputației.

Iar ca de încheiere, rugăm pe „Orăviceanul” din tufă să nu se amestece în trebile noastre, ci mai bine să-și caute de treburile sale din Oraș.

Cacova, în 5 Martie 1912.

„Consătenii”.

— „Noua revistă română.” Zilele aceste a apărut Tabla de materie generală a primelor zece volume din *Noua Revistă Română*. Colecțiunea acestor volume formează o excelentă enciclopedie literară și științifică; iar cercetarea Tablei de materii în care articolele sunt grupate pe specialități, interesează și folosește tuturor categoriilor noastre de intelectuali. Ea se poate cere în chip gratuit dela administrația Noului Reviste Române, calea Victoriei 62, București.

— Fuziunea „Bihorenei” cu „Arina”. Două institute de bancă românești „Bihoreana” din Oradea-mare și „Arina” din Careii-mari la îndemnul consiliilor de administrație s'au hotărât să fuzioneze.

Fuziunea se va face în ziua de 14 Martie cu prilejul adunării generale ale „Bihorenei”.

Condițiile fuziunii sunt următoarele patru:

1. Intreagă activă și pasivă institutului de credit și economii „Arina” din Careii-mari trece în proprietatea „Bihorenei” din Oradea-mare, care, pentru păstrarea și pe mai departe a terenului de activitate va deschide în Careii-mari o filială.

2. Fiecărei acționar al „Arinei” va primi câte o acțiune de a „Bihorenei” în schimbul a 2 acții de ale „Arinei” plus 35 de coroane în număr, care se vor plăti la fondul de rezervă al băncii celei nouă.

3. Noile acțiuni vor forma pentru posesorii lor un drept de prioritate.

4. Celălalte condiții vor fi formulate de comun acord între direcțiunile celor două institute.

— Curiozități omeneste. Poliția din Petersburg a descoperit un nou club criminalist, care prin extravaganța sa se deosebește cu totul de celelalte. Noul club numit al sinucigașilor e format în cea mai mare parte din femei și are o mulțime de sucursale în principalele orașe din Rusia. După statutele clubului eutare membru semnalat de prezență printr'o tragere de soartă în ședință secretă, e obligat să se sinucidă până la un anumit termen. Dacă aceasta nu se întâmplă atunci e omorât de membrii clubului.

— Promovare. D. Augustin Giurgiu preot în arhidieceza Blajului doctor din dreptul canonic a fost promovat Sâmbăta trecută de doctor în științele juridice la universitatea din Cluj.

— Mari lucrări tehnice. Marile lucrări tehnice, ce se fac în America sunt chiar și pentru Europa — surprize. Proporțiile, ce le iau construcțiile mai nouă, de orice fel, pun în mirare întreaga lume. Cu ani înainte dacă cineva ar fi făcut vre-un astfel de plan ar fi fost socotit, de bună seamă, atins la minte. Și azi... lumea trece ușor chiar și peste cele mai îndrăznețe plănuri ale minții omeneste spunând par'că: „Ce este imposibil?! Și are dreptate. Noile invenții îndreptătesc la această întrebare.

„Frankfurter Zeitung” aduce o dare de seamă a ultimelor construcții mari din America. Reținem următoarele: La uzina „Edison Co” din New-York s'a lucrat o mașină dinamică, a cărei proporții trec peste marginele unei gândiri laice. Mașina dă un circuit electric, de un milion și șase sprezece lumini și este în stare să lumineze singură un oraș cu două sute de mii de locuitori. Socotită această energie în watt-i dă rezultatul de 7.200.000 kilo-watt-i pe o zi, ceea ce este egal cu

30.000 cai putere. Pentru densiunea aburului se cere pumparea zilnică a 84 de milioane de galon-i (1 galon=4 $\frac{1}{2}$ litri) iar pentru răcoarea osiilor 115 milioane metri cubici de aer. Cu toate acestea mașina, care poate da 6600 de volți are o înălțime numai de 35 $\frac{1}{2}$ picioare, greutate de 420 tone, diametrul roților 13 picioare și lopeti 7200. O lopată face pe minut un drum de 6, iar la zi un drum de 8600 miluri. Energia acestei mașini este egală cu puterea a 35 de locomotive de cea mai mare înălțime, ori a unei herghelii de cai, care are 6 cai într'un rind și ajunge distanța de 6 miluri englezești.

Ca construcție mașina dinamică, cu toată proporția ei mare, nu atinge construcția moului apeduct al New-Yorcului, care își are bazinul la 150 miluri de oraș. Apa condusă nu este sterilizată, ci apă curată de izvor. Noul aparat întreține cu apa lui o populație de 10 milioane. Lucrările le îndeplinesc de ani de zile 16 mii de muncitori. Pentru așezarea conductului a trebuit să se facă tunele, pentru cari a fost întrebuintat 250.000 chiliograme de dinamită.

— Cauzele emigrării. Prefectul Sătmarului, a chestionat pe toți subprefecții din comitat asupra cauzelor, cari determină populația la emigrare. Din răspunsurile date, un ziar din orașul Sătmar trage următoarele concluzii:

Toți subprefecții sunt de acord în a găsi cauzele emigrării în împrejurări externe. Reduc emigrarea din comitat la mișcările generale din întreaga țară, cari se fac pentru emigrări. Asta o adevărește și faptul că partea cea mai mare a celor plecați a trecut din îndemnul propriu și nu hotărâți de agenți. Sunt atrași în deosebi de povestirile celor emigrați, cari descriu cu bine toate cele din America. O altă cauză este și lupta pentru pământ. Înainte de plecare cumpără în preț urecat pământ, ridicând banii de lipsă dela bănci, pe cari îi plătesc din agoniseala în noua țară. Astfel numără subprefecții și băncile între aceste cauze. Contra emigrării — zic mai departe — nu se poate lua aici acasă nici o măsură, adevărindu-se toate dispozițiile legii despre emigrare, ca necorăspunzătoare realității. Ar fi de datoria guvernului american ca să împiedece emigrarea.”

Atât serie ziarul. Din răspunsurile subprefecțiilor au rămas însă multe alte cauze, cari înșirăm și noi câteva: întinsele latifundii, cari lipsesc pe țărani de pământ, aluziile chiar a acestor domni subprefecți, marile dări ce store viața și apoi nebuna prigonire în vederea ideii de stat...

— Executare cu clorofom. Din Newyork se comunică, că o comisie a parlamentului din Maryland a vizitat zilele trecute penitenciarul din Baltimore. Directorul penitenciarului a rugat pe deputații prezenți să intervină, ca să se aducă lege, care să schimbe executarea prin electricitate înlocuindu-o cu luarea de clorofom, care ar avea astfel moniera să îndepărteze grozavele chinuri, ce le sufer condamnații la executare și înainte de ea. Sunt cazuri a spus directorul, când vederea aparatului îi înfioară într'atât pe condamnați, că aceștia își pierd conștiința. Legislația țării ar trebui să se gândească la facerea cât mai ușoară a execuțiilor.

— Mulțămită publică. Adunarea generală a „Agricolei” bancă populară în Sebeșul-săcesc din venitul anului 1911 a votat la zidirea bisericii gr. or. din Spring un ajutor de 100 cor. ceea ce în numele comitetului parohial aduc cea mai călduroasă mulțămită. Ioan Crăciun paroh, prez.

— Contrarevoluția chineză. Situația în China este foarte neliniștită. Din Tientsin se telegrafiază: Intreg comerțul stagnează. Devastările au făcut pagube enorme, mai ales la casele de amanet. Urmele revoluției se văd până și pe cele mi nefrecventate străzi. Pe marginea drumurilor Zzac ca davre în diferite stări.

În Peking s'a proclamat starea de asediu. Călăii și-au început activitatea. Soldații revoluționari u executat până acum vr'o câteva sute de persoane.

Mare senzație a stărnit zvonul adevărit mai în urmă, că trupele chineze se apropie de cartierul străinilor, — cu toate că conform unei convenții nu este iertat armatei chineze să se apropie de acest cartier mai mult decât la o distanță de șapte mile.

Din cauza aceasta trupele puterilor străine ar trebui să intervie pentru a împiedeca un eventual atac asupra acestui cartier.

Mai multe companii engleze, nemțești, franceze, ruse și japoneze au debarcat pentru a opri înaintarea chinezilor.

Situația este cu atât mai critică, cu cât trupele dela sud se alătură și ele la mișcarea revoluționară.

— La o pertractare. Tribunalul pertractează cauza de înșelătorie a unui inculpat, care a sustras suma de 2000 cor. dela un altul. Întrebând judecătorul pe inculpat de se simte vinovat de cauza adusă, acesta a răspuns: „Nu mă simt vinovat de judecător. E adevărat că l'am înșelat pe Grünstein (imprieinații sunt jidani) dar faptul a fost mai mult o răsbunare a încrederei, a mândriei ce și-o arogase pe nedrept. Anume, într'o după amiază eram la o cafea, când un cunoscut mi-l prezintă pe acest Grünstein. De abia îl cunoscușem și el a și început să se laude cu istețimea lui că știe trage șapte piei de pe un om, scăpând întotdeauna să fie și el înșelat de cineva. Trag șapte piei zicea el, căci dacă nu trag eu, le trage altul. Mie nu-mi plăcea lauda asta și m'am gândit să-i fac festa. Mi-a reușit. I-am tras și lui o piele. Nu-s vinovat de judecător. Mai are încă șase piei”.

Cu toată apărarea asta spirituală jidovul Grünstein a infundat duba.

— Greva studenților din Petersburg. Din Petersburg se anunță, că studenții au luat hotărârea, ca să nu meargă la cursuri timp de 3 luni, demonstrând astfel contra guvernului, care a numit pentru catedrele vacante profesori nerecomandați de senatul universitar. O altă cauză a acestei greve este nerespectarea libertăților universitare din partea poliției, care a intrat în mai multe rânduri în palatul universității fiindu-i oprită această intrare prin lege. Decretarea grevei a fost adusă la cunoștința întregii studenții, care a făcut cu acest prilej o mare manifestație de stradă. Poliția a deținut pe unii dintre studenți.

— La fondul casei împreunate cu hală de vânzare al „Societății meseriașilor români din Blaj” au contribuit: D. Sa episcopul Dr. Vasile Hossu, 30 coroane; Dr. Bela Cosmuța medic Budapesta, Nicolae Solomon protopop Ludoš câte 10 coroane; I. Magde, preot Drâmbăr, Dr. C. Bulcu, canonic Oradea, R. Marchiș, vicar Careii câte 2 coroane; Dr. I. Raț, profesor Blaj, I. Moldovan, casar Blaj, I. Pușcaș, arendator Blaj, I. Moldovan, notar Bobohalna, C. Domșa, învățător Poiana Aiudului, Dr. O. Domide, canonic Gherla, Dr. Valer Frent, protopop Orăștie câte 1 cor. Candiția de preot din prilejul hirononiei: I. Bărbat 2 cor. O. German, Săbad, A. Folea, Giulu, N. Pop, Făgăraș, P. Grama, Miheș, S. Hătegan, Șeșu câte 1 cor.

— Serată literară în Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj invită la serata literară, ce o va aranja Sâmbăta în 9 Martie n. la 8 ore seara în localul „Casinei române” (Unio 12), cu următorul program:

1. Deschiderea ședinței.
  2. Din viața unui artist — Ioan Luca Caragiale — conferență de d. Emil Isac.
  3. Wieniavsky Légende: solo de violină cu acomp. de pian de dnii Nicolae Putilean și Eugen Hossu-Longin.
  4. Cetire din Caragiale de d. Valer Pop.
  5. „Cât aș dori” de Vasiliu, duet de dnii Ioan Lup și Ioan Solomon, cu acomp. de pian a dlui Eugen Hossu-Longin.
  6. Închiderea.
- Prețul de intrare după voie.

— Producția radiului în Austria. Guvernul austriac a cumpărat terene radiofere în Joachimsthal în preț de 1,900,000 cor. Sustragerea radiului din uraniu a dat anul trecut o cantitate de 1 și jum. gram. Guvernul crede că la anul va putea sustrage patru grame, cari ar fi de ajuns pentru experimentările științifice din întreaga lume. (Valoarea unui gram de rادیu este de 400,000 cor.)

— **Mașină de scris în aeroplan.** La aerodromul de lângă Paris s'a făcut încercare, dacă se poate scrie la mașină în timpul ascensiunii. Proba a reușit de minune. De aci înainte aviatorii, ori ce în însoțește pot trage la mașină impresiile, fiind mai ușor decât cu scrisul.

— **Nenorocire.** În Zombor o fetiță curățise niște pete de pe haine cu terpentin, care se vede se vărsase în picături și pe rochia ei. Umblând pe la sobă, o scântee a sărit pe haină, care a luat foc, cuprinzând în flăcări fata. Pierzându-și prezența de spirit, copila a fost făcută în scurtă vreme scrum.

— **Intoxicări în masă.** Din Berlin se comunică știrea despre noi intoxicații în masă, la cazarma de infanterie din Nassau. Luni după cină, mulțime de soldați a căzut la pat, producând simptome de intoxicare. Douăzeci și patru dintre bolnavi ajunseră în agonie, când au fost transportați la spital, unde s'a constatat intoxicarea de ptomain.

— **Tunel prin Caucaz.** Din Petersburg se anunță că guvernul rusesc va depune în curând pe biroul Dumei proiectul pentru votarea sumei necesare la construirea unui tunel, ce ar trece prin Caucaz, legând astfel Rusia de Transcaucazia. Tunelul va avea lungimea de 23 și jum. km. fiind astfel cel mai lung tunel din întreaga lume.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Rákoczy, **prăvălia pentru elită, unde se pot cumpara lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.**

x **Seminarul juridic Dr. Geréb,** Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, siguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocatilor.

x **Numai sămânțe de a lui Mauthner** târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știu din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

ECONOMIE.

Dela „Banca generală de asigurare”. După cum aflăm, în 2 l. c. Comitetul dirigent al „Băncii generale de asigurare” a ținut ședința lunară, în care s'a raportat asupra afacerilor curente și s'au adus mai multe hotăriri însemnate. Cunoșcând interesul publicului nostru față de aceasta nouă instituție financiară, credem că ne îndeplinim numai o datorie când venim să comunicăm rapoartele și hotărârile ședinței, de care vorbim.

I. Cu privire la afacerile din luna trecută s'a raportat că în ramura asigurărilor contra focului în decursul lunii Februarie s'au emis 378 polițe, prin cari s'au asigurat obiecte de valoare de K 1.341.000 cu un incasso de K 3.903.37. Față de luna precedentă deci, în care s'au emis 180 polițe pentru valori de K 1.007.900 cu un incasso de

K 2.180.30 rezultă un plus de K 1.723.07. În total în decursul celor două luni trecute ale anului curent s'au emis 567 polițe, pentru valori de K 2.348.900, cu un incasso de 6.083.67. În ramura asigurărilor asupra vieții, au intrat în luna trecută oferte de cor. 184.000.— față de K 132.000 din Ianuarie, deci un plus de K 52.000. — În total în decursul lunilor Ianuarie și Februarie au intrat oferte în valoare de K 316.000 dintre cari s'au rezolvit definitiv K 163.500 și au rămas în stadiu de rezolvire K 152 mii 500. Incasso anual al afacerilor rezolvite face K 7.853.40. Incasso total la asigurările de foc și viață face deci K 13.937 7 fil.

Din acest raport rezultă deci că afacerile băncii de asigurare au crescut în măsură suficientă și multumitoare, mai cu seamă dacă considerăm, că banca noastră de asigurare abia de aci înainte va putea lucra cu un început de organizare corespunzătoare.

II. Cu privire la lucrările de organizare s'a raportat:

a) în Brașov — multumită sprijinului larg și generos al „Albinei” — s'a instituit o agentură principală în legătură cu filiala „Albina”, agentură cu a cărei conducere a fost încredințat d. Valer Uveges. Această agentură lucrează pe întreg terenu de acțiune al filialei „Albinei” din numitul oraș. Ca delegat direcțional funcționează d. adv. Nicolae Garoiu, membru în direcțiunea băncii de asigurare;

b) în Făgăraș deasemenea s'a instituit o agentură principală în legătură cu banca „Furnica”. Conducerea acestei agenturi a fost luată de d. Matei C. Jiga, directorul „Furnicei”, iar ca delegat direcțional funcționează d. adv. Nicolae Șerban, membru în direcțiunea băncii de asigurare;

c) la Medias și Ibașfalău s'au organizat agenturi în legătură cu cele două filiale ale „Albinei” din aceste orașe; tot asemenea s'a organizat la Mercuria în legătură cu „Casa de păstrare” și la Poiana cu cele două bănci de acolo: „Mielul” și „Mărgineana”.

S'a raportat în fine că în alte centre s'au inițiat pertractări pentru organizarea de agenturi, dar că acestea numai mai târziu vor putea fi inactivate.

III. În legătură cu lucrările de organizare s'a decis ca părțile bănățene și ungurene să fie detașate de teritoriul de acțiune al centralei băncii de asigurare și că pentru aceste ținuturi să fie organizate două reprezentanțe principale, după putință în Arad și Timișoara. Pentru organizarea și conducerea lucrărilor din aceste ținuturi a fost angajat d. Anastasiu Demian, secretar la „Standard”, un bărbat cu praxă frumoasă pe terenu afacerilor de asigurare. Cu începutul lunii viitoare, se crede, că reprezentanțele principale, amintite mai sus, să-și poată începe activitatea.

IV. Tot în ședința de care vorbim, comitetul a luat act că s'a pus bază unui fond special pentru garanția asigurărilor asupra vieții, fond care se alimentează în prima linie din acele provizii de afaceri, cari se cedează societății. S'a constatat că din afacerile până azi rezolvite fondul acesta a fost dotat cu suma de cor. 1.002.38 o sumă care sigur se va spori din lună în lună.

Ședința s'a sfârșit după ce s'au mai rezolvit și alte afaceri administrative de mai puțină importanță.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribuna din Arad se află de vânzare 10 fascicole din compozițiunile lui „Ciprian Porumbescu”.

Fasc. I-a. 8 coruri bărbătești: „Deviza” (Pe-al nostru steag...), „La un mor”, „In pădure”, „Dup un veac de suferință”, „O, zi frumoasă, ai soait!” „Marșul călărașilor”, „Ieri, o floare radioasă”, „Sunt Arboros”, „Sosirea primăverii”, á 2 cor.

Fasc. II-a 6 coruri bărbătești: „Lacrima”, „Patria română”, „Luna Mai”, „Noapte consolatoare”, „Cântec sicilian”, „Romanță” (Luna suride...) á 1.50 cor.

Fasc. III-a 7 coruri bărbătești: „Imn” (Pe cerul Bucovinei), „Cântec vânătoresc”, „Serenadă” (Zefiru 'n melodie), „Salutare”, „Numele tău”, „Românul”, „Imn festiv” á 1.50 cor.

Fasc. VI-a 4 coruri mixte: „Oda ostașilor români”, „Frunză verde foi de nalbă”, „Cântecul Margaretei”, „Serenadă” (Dormi ușor), á 1.20 coroane.

Fasc. V-a „La malurile Prutului, vals pentru cor bărb. cu acompaniament de pian á 1.50 cor.

Fasc. VI-a 8 coruri mixte: „Frunză verde mărgărit” (cu sopran solo și acompaniament de pian), „Cât îi țara românească” cu acomp. de pian; „Noapte de primăvară” (mezzo-sopran, tenor și bas cu acompaniament de pian și vioară) á 1.50.

Fasc. VII-a „Bătrânească”, horă pentru pian 50 bani.

Fasc. VIII-a „Hora detrunchițiilor”, pentru pian, 50 bani.

Fasc. IX-a „Peneș Curcanul”, horă pentru pian, á 1 cor.

Fasc. X-a „Potpourri de cântece naționale” pentru pian, á 2 cor.

La comanda să se adauge câte 5 fil. porti pentru fiecare caet.

A apărut revista literară ilustrată, săptămânală „Cosinzeana” Nr. 8—9, 1912 cu următorul cuprins:

Ion Agârbiceanu: Căsnicia lui Ludovic Petrescu, nuvelă. I. U. Soriciu: Cetatea blestemată, poezie. C. Ș. Făgețel: O anomalie literară. I. Borcia: Ce e iubirea?, poezie. M. Gașpar: Sub Stefan Vodă, nuvelă istorică. Sebastian Borne-misa: Școala noastră, poezie. T. Liviu Blaga: Materii explosive. Victor Eftimiu: Balada voevodului Fărădenoroc. Ion Gorun: Salcâmul, schiță. Dr. M. Hârșu: Desinfecțiunea germenilor molip-sitoare. Leontina: Modă.

Flori de-o zi: Arde Olimpul; A. Ciura; Problema importantă; Dare pe burlaci; Cristosul din Chicago.

Rînduri mărunte.

Srisori dela Redacție.

Ghicuri ilustrate.

Ilustrații: Niagara; Scenă din războiul italo-turc; Port național din Orăștie; Mărgineana cu oițele sale; Românul acasă; Românul în America.

A apărut revista literară, artistică și politică „Lucafărul” Nr. 8, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat:

Ulyse: Atentatul dela Oradea-mare. Octavian Goga: Lacul (poezie). Al. Ciura: Bătrînii. Dr. Onisifor Ghibu: Școala românească din Ungaria în anul 1911. Maria Cunțan: Cântec (poezie). I. Agârbiceanu: Povestea unei vieți (roman). I. N. Părvulescu: Sonet (poezie).

Cronici: Marin Simionescu-Rimnocoanu: Statul și literatura. Adșian Corbul: Pictorii futuristi. Casa lui Corneille. Casa poezilor la Paris. Divorțul lui Edmond Rostand. Însemnări: Expoziția pictorului M. Teișanu. Episcopia greco-catolică maghiară. Priveghitoarea Suediei. Expoziția de industrie casnică românească.

Ilustrațiuni: M. Teișanu: Copil în flori și Colț de pridvor.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

177
176

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

De dat în arândă.

O casă cu prăvălie, trafică și licență de beutură lângă drumul de țară e de dat în arândă pe 3—6 ani.
Doritorii să se adreseze lui

Zenovie Hodis,
comerciant în Marosborsa.
(Berzova, Comit. Arad.)

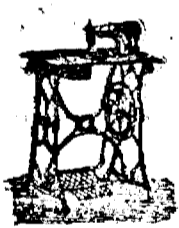
Un candidat de avocat

afilă aplicare momentană în cancelaria lui
Dr. Desideriu Fülepp, avocat în Hunedoara (Vajdahunyad, comit. Hunyad).

CĂRAMIZI

se capătă la subscrisul din fabrica lui de cărămizi de lângă apropierea gării.

KIRLE ANTAL,
Arad, Florián-u. 6. b.

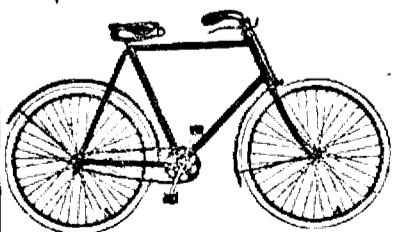

Szántó Jenő,
mehanic în Dés.

Recomandă fabricatele cele mai bune de

mașini de cusut,
mașini de scris,
gramamafoane
și biciclete

precum și atelierul său pentru reparații.
Ține în depozit biciclete nouă și uzate dela 65—110 fl., precum și diferite piese pentru mașini de cusut, biciclete, gramamafoane și

mașini de scris pe lângă prețuri ieftine.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a.
se pot căpăta la »Librăria Tribunei«.

ARAD, WEITZER-U. 13.

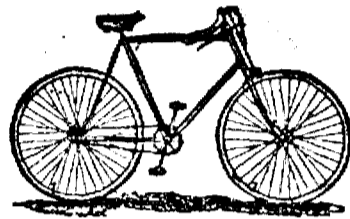
D-na SZALKAI ÁRMIN

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul său de **BRODĂRII ȘI ALBITURI,** trusouri complete pentru femei, bărbați și copii, lucrute artistic și cu gust. — Brodării albe și colorate, lucrări cu aur, albituri, batiste, servete, millienuri, perini pentru divan, se află gata și se vând cu preț ieftin, — se află și nelucrate.
Domnișoare se primesc spre instruire.

BICICLETE

de renume mondial:

THE CHAMPION ȘI PREMIER

cu osie campanilară, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioră prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Autro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: **Boross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.**
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

SFAT ȘI AJUTOR

celor cari sufer d iregularității de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, încuierea scaunului, sgîrciuri de stomac, greață, amețeală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbinare, etc.
le recomandăm:

Picăturile de stomac »Brády«
mai nainte »picăturile Mariacell«.

Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă mare Cor. 1.60, sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 4.80. — Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco:

BRÁDY K. farmacie la »Regele Ungariei« în VIENA, I. Fleischmarkt 14.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe »Sta Maria de Mariacell«, la împachetarea roșie și la subseriere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație.

Gine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Creciun & Voda
din Lușoș,

care dispune de căzării mari proprii în Bănat și Ardeal.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului

IFJ. FAZAKAS FERENCZ

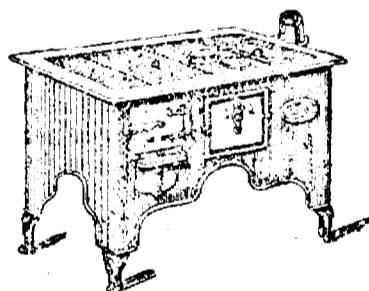
Szepsiszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile

(șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primesc și ecsecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

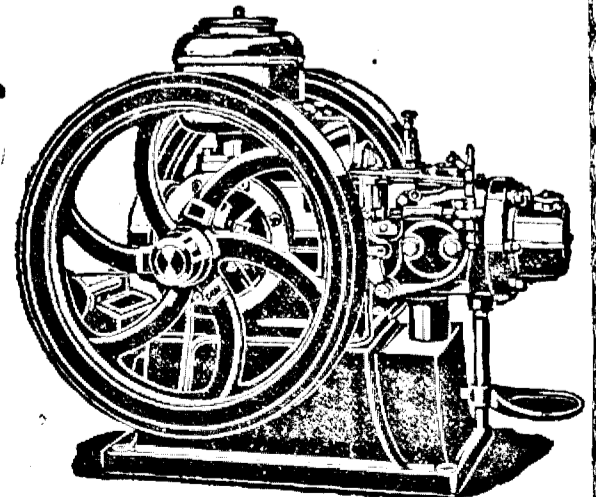
cu olei brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au *regulator central* și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. — Nu trebuie curățit des!

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.
Budapest, VI., Lázár-utca 18.
(Îndărătul Operei.)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

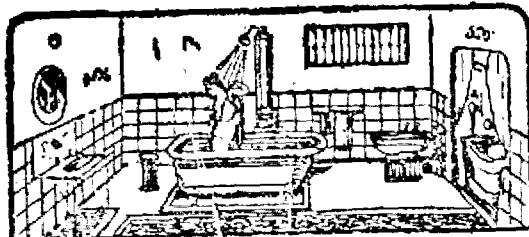
Motoare cu benzin și gaz.

Hotelul și ospătăria „Magyar Király”

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra hotelului și ospătăriei mele, unde servesc cu vinuri curate, cu mâncări gustoase calde și reci. Prețuri moderate! Serviciu conștientios! Odăi curate! Recomandându-mă în atențiunea on. public, sunt cu toată stima Porczán Lajos, ospătar.

EDUARD LEXEN, tinichigiu și antepriză de instalații Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63. Prăvălie: Strada Găbel Nr. 2. Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galvanic edificii, precum coverișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, etc. pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. Specialist în apeducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de băi.

Lampe de carbid de tot felul de la 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vânlă, apă caldă, cămine, closete etc. Serviciu conștientios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Mizera József,

măiestru zidar diplomat. Biroul: Arad, Ilona-utca 34.

Primește totfelul de lucrări de branșe pentru edificii, precum și efectuarea de planuri și expres-nota sau preliminări de spese atât în localitate cât și în provincie. — Tot acolo se pot cumpăra uși și ferestre vechi.

Premiat în 1889 la Paris, 1866 la Budapesta și încă alte 6 distincții. Inițiată la 1883. — Liferantul Tehnologiei reg. ung.

„UNIVERSAL” fabrică de calapoade, JUHÁSZANTAL, Békéscsaba

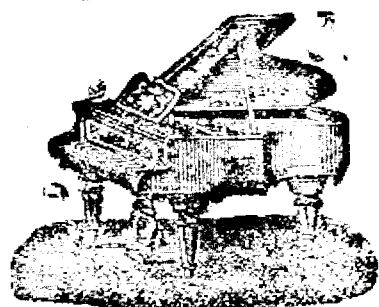
Măsură se ia la caz de lipsă după autopsie medicală. Despărțământ separat pentru Ortopedie. Ori-ce comande, chiar și după formă de gips. Fabricațiile mele sunt din lemn uscat, bine pregătite. Scânduri de lucrat, scaune, mese de croială și ace pentru ciobotari și pantofari. Brevetele firmei »Universal«: 1. »Universal« pentru lărgirea încălțămintelor. 2. »Universal« calapoade, pentru cizme, mai ales ptu soldați, vânători și agricultori. 3. »Universal« mașini sistem nou. Cereți CATALOG.

Telefon Nr. 557.

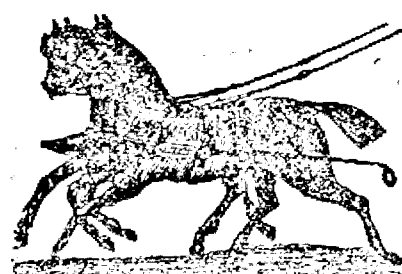
Petrof Antal succesor Wonka János

fabrică de piane cesar regale Temesvár-Józsefváros, Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

Liferează: PIANE și PIANINE efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă. Profesorii și instructorii de muzică primesc favor convenit. Catalog ilustrat la dorință trimis gratuit și porto franco.

Atelier de curelărie, selărie și coferărie: Orendt G. & Feiri W. (odinoară Societatea curelarilor) Sibiu—Nagyszeben, Heltnerg. Str. Ciszădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strîns lipite pe picior. — Reparațiile se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal de la soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștientios.

FILIALA FABRICEI DE GHETE „ANATOMICE” MOSKOVITS

Telefon 218. ARAD, SZABADSÁG-TÉR 18. Telefon 218.

Extras din catalogul de ghete de primăvară:

Table listing shoe types and prices: Ghete bărbătești din chevron brunet cu baiere Cor. 10—, 13—, 17—; femelești abbè, spangnis, etc.

Diferite calități de ghete bărbătești și femelești: Cor. 10—, 13—, 17—, 22— și 28—

Ghete pentru copii și fetițe de la 150 până la 13— Coroane. Prețuri solid fixate! Ghete comode și tari!

EXECUȚIE DE PRIMA CALITATE!

MEGELŐZOTT MOSKOVITS ANTONI CIPOGYAR FIOKJA

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere
Sibiu — Hermannstadt, Groser-Ring No 3—5
(Palatul Bodenkredit).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploale)
precum și

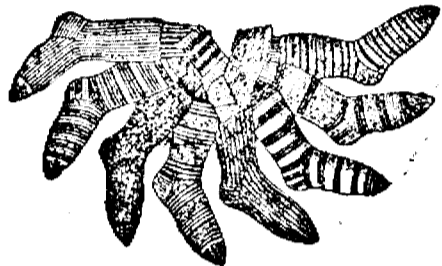
ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt cu și punctualitate.

Cumpărați fabricație indigenă!

CARL HEMPER

și fiul,
prăvălie de tricouri și împletituri,
SIBIU, strada Kempel 9.

Recomandă fabricațiile sale pentru cari garantează anume: ciorapi, călțuni, mănuși, jachete pentru dame și copii, ciorapi pentru turiști din păr de capră, haine de copii și alte multe lucruri:

Ciorapi se pregătesc ieftin și bine.

En gros.

En detail.

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel. Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Uneltele mele taie ca OTRAVA

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rindele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredelile pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfișiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.* — Preface și osiile țitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, nouă osii cilindrice pentru ținerea cuțitelor. *Cuțite pentru compactorii.*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

Sam. Wagner.

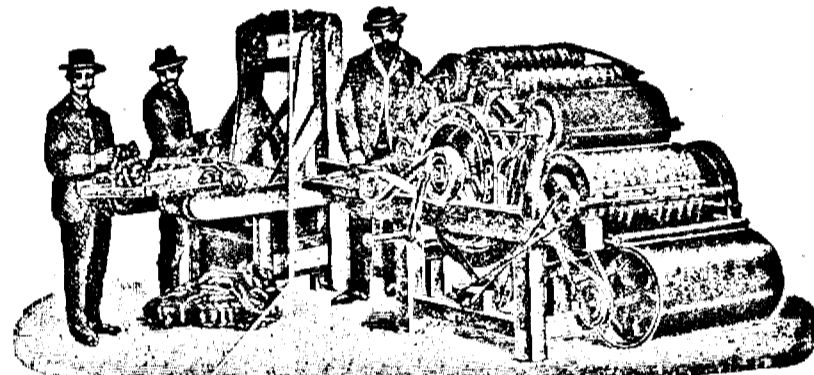
Prima turnătorie de fier Sibiiiană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.

— NAGYSZEBEN. —

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune. — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmană lână. Piuă pentru abale (postavuri)

Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindre la mori pentru asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuează: Cele mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treerat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. — Explicări și cataloage la cerere gratis.

Invenție senzațională.

Brevetat sub
No 3956.

Scutit prin lege
sub No 141.

In atenția prășitorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor COLICEL. în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1½ ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră
In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Kaiseri. und Königl.
Musaren-Regiment Kaiser No 1.

Certificat.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură orișicui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.

(L: S.)

ss. Litke, colonel.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul”

însoțire economică
Elisabetopole—Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

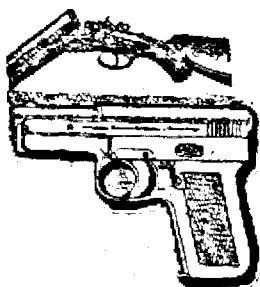
La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reșită este de a folosi material solid!

Românii sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vor da binele!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit

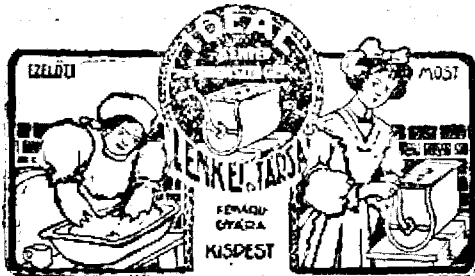
Cele mai bune fabricații de
PUȘTI de VÂNAT
puști flobert, revolvere și piștoale
Buldog, pecum și totfelul de gloanțe
și praf de pușcă, cu prețuri ieftine.

Cele mai excelente fabricații de
MAȘINI DE CUSUT
pentru familii și industrie.

BICICLETE

să căpăta cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă plătiri convenabile în rate.

Mândria oricărei gospodine este pâinea bună și frumoasă! în locul dospirii îndelungate și frământării oboșitoare, este de recomandat mașina „IDEAL” pentru dospirea și frământarea pâinii, premiată în mai multe rânduri, la expoziția de lucruri casnice din Timișoara 1908 distinsă cu »Medalie de aur» și »Diplomă».

Toate aceste se pot comanda dela
KALENDA JÁNOS
Nagyvárad, Piața Szent László-tér.

Un mijloc de întărire pentru bolnavii de stomac

și pentru toți aceia, cari fie prin receală ori îngreunare de mâncări, fie prin lipsa de apetit, prin mistuirea grea, ori în urma mâncărilor prea reci ori prea fierbinți au contractat **catar, sgârsciuri, dureri de stomac etc.**

este medicina

Baldrianum a doctorului Engel.

Baldrianum se recomandă contra tuturor durerilor de stomac, are calitățile unui vin excelent, care păzește contra tuturor urmărilor, precum: nervositate, insomnie, amețeli și flegmă.

În urma compoziției sale excelente, având vin de Samos, picături de Baldrian, sirup de smeură și de ci-reșe. Baldrianum este de recomandat și contra constipției și diareei precum și la toate cazurile, când se reclamă întărirea organismului.

Baldrianum Dr. Engel nu conține absolut nici o materie stricăcioasă și se poate întrebuița și din partea celor cu construcție mai slabă, precum dame și copii, timp mai îndelungat. E de preferat să se ia dimineața pe nemâncate și seara înainte de culcare în cantitate de un pânar de licheur. Copiii și cei slabi să ia Baldrianum în apă caldă și să-l îndulcească cu puțin zahăr.

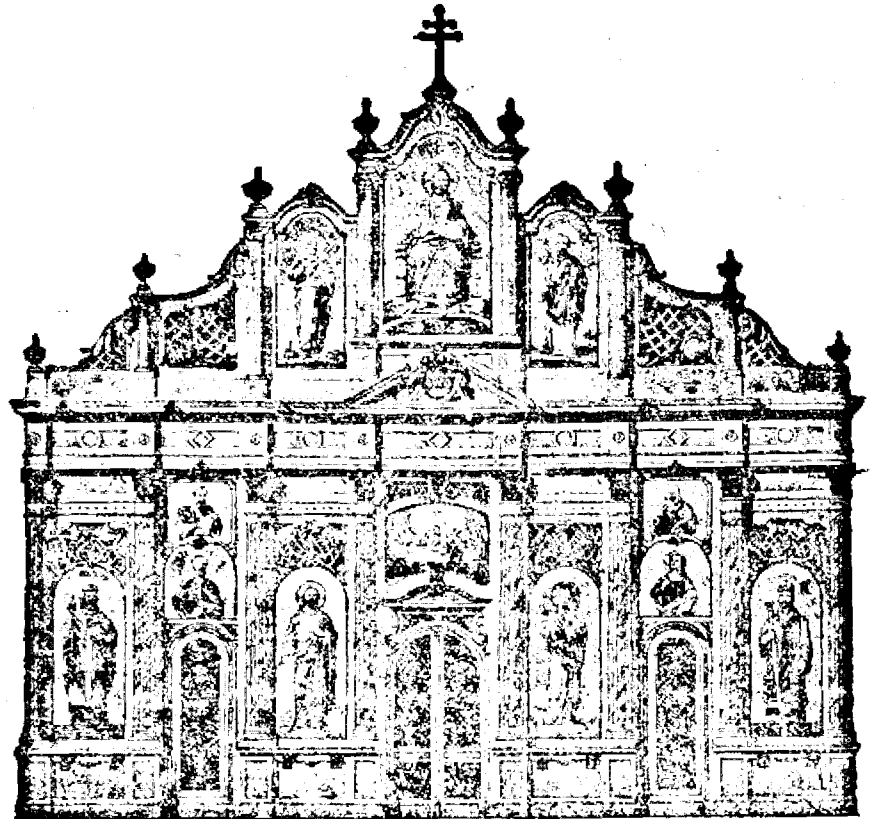
Baldrianum Dr. Engel se află în sticle de 3 și 4 coroane în toate farmaciile din Ungaria, precum și în Arad, Aradul-nou, Glogovacz, Gyorok, Mènes, Paulis, Lippa, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornya, Világos, Egres, Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Sz.-Péter, Perjámos, Szemlak, Sarafalva, Nagylak. Farmaciile din Arad trimit în ori-ce parte.

Să ne păzim de imitații!

Cereți numai

Baldrianum Dr. Engel!

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz
institut pentru ridicarea altarelor în
Budapæsta, Kőbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe spesele sale proprii. Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.